

Styrelseansvar i praktiken: vanliga misstag

Jessica Östberg, 2026-10-07

Fem vanliga misstag

- "Styrelseordföranden kan själv ingå avtal med VD, eftersom ordföranden är VD:s chef"
- "Det går bra att ge fullmakt för någon att delta på styrelsemöten"
- "Intressekonflikter regleras uteslutande av jävsbestämmelsen i aktiebolagslagen"
- "En styrelseledamot som inte deltar i ett möte är alltid fri från ansvar för beslut fattade under mötet"
- "Styrelseledamöterna undgår ansvar om styrelsen lyfter upp en fråga till beslut av bolagsstämman"

Jessica Östberg

Docent och universitetslektor

Stockholms och Linköpings
universitet

Disputerade 2016 på avhandling
om styrelseledamöters
lojalitetsplikt. Tidigare advokat
med erfarenhet av styrelsearbete.

**”Styrelseordföranden kan
själv ingå avtal med VD,
eftersom ordföranden är
VD:s chef”**

Styrelsens uppgifter, 8:4 ABL

- Ansvar för organisationen och förvaltningen av bolagets angelägenheter (8:4 1 st. ABL).
- Organisationen ska vara:
 - ändamålsenlig och
 - inrymma rutiner och funktioner som är kvalitetssäkrade.
- Löpande övervakning av den ekonomiska situationen
- Ansvar för att organisationen är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska förhållanden i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt.

Regleringen i aktiebolagslagen om ordförande

Styrelsens ordförande

8:17 ABL I en styrelse som har mer än en ledamot ska en av ledamöterna vara ordförande.

Ordföranden ska leda styrelsens arbete och bevaka att styrelsen fullgör de uppgifter som anges i 4 och 5 §§.

Publika bolag

8:49 ABL I ett publikt aktiebolag får styrelsens ordförande inte vara verkställande direktör i bolaget.

Kodens reglering om ordförande

6 Styrelseordförande

- Styrelsens ordförande har ett särskilt ansvar för att styrelsens arbete är väl organiserat och bedrivs effektivt.

6.3 Styrelsens ordförande ska se till att styrelsens arbete bedrivs effektivt och att styrelsen fullgör sina åligganden. Ordföranden ska särskilt

- Organisera och leda styrelsens arbete för att skapa bästa möjliga förutsättningar för styrelsens arbete,
- Se till att ny styrelseledamot genomgår erforderlig introduktionsutbildning samt den utbildning i övrigt som styrelseordföranden och ledamoten gemensamt finner lämplig,
- Se till att styrelsen fortlöpande uppdaterar och fördjupar sina kunskaper om bolaget,

Kodens reglering om ordförande

- Ansvara för kontakter med ägarna i ägarfrågor och förmedla synpunkter från ägarna till styrelsen,
- Se till att styrelsen erhåller tillfredsställande information och beslutsunderlag för sitt arbete,
- Efter samråd med verkställande direktören fastställa förslag till dagordning för styrelsens sammanträden,
- Kontrollera att styrelsens beslut verkställs, samt
- Se till att styrelsens arbete årligen utvärderas

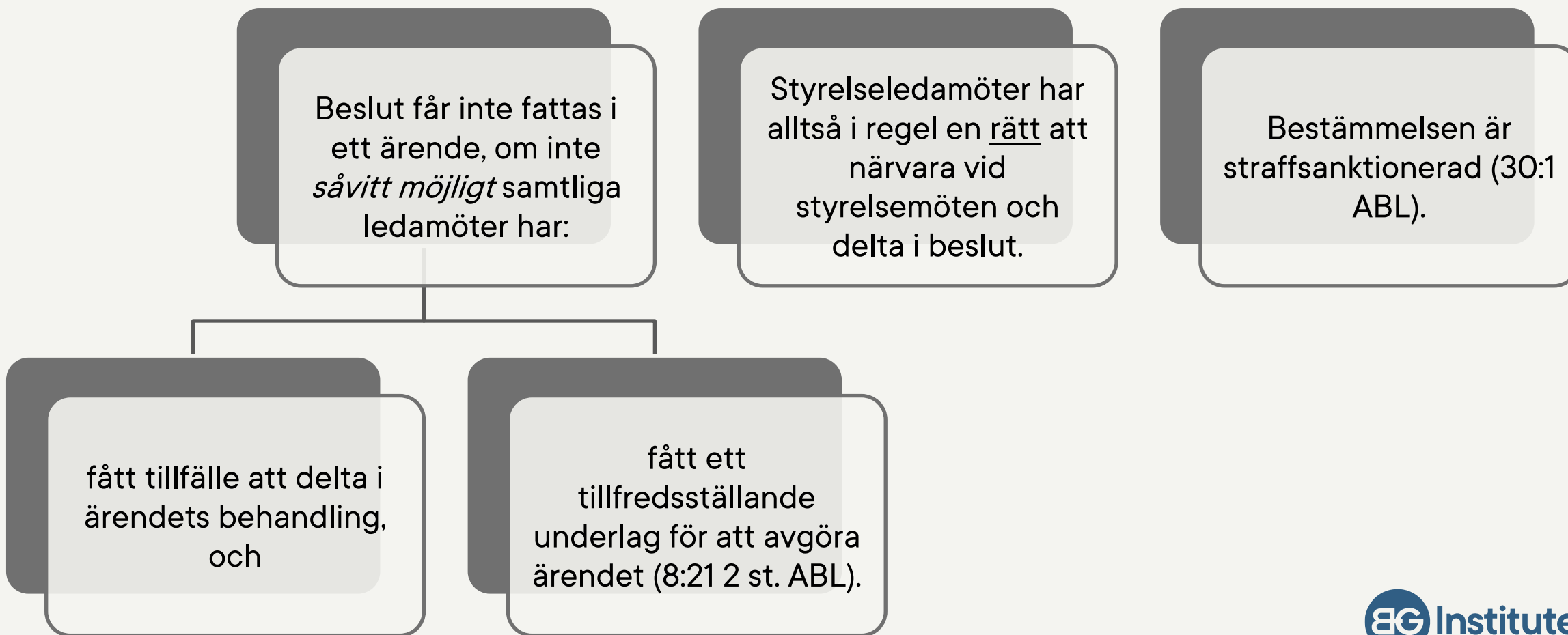
OBS! Vid kontakter med ägarna måste tystnadsplikten iakttas samt MAR

Styrelsens beslutförhet, 8:21 ABL

Beslutför om mer än hälften av hela antalet styrelseledamöter eller det högre antal som föreskrivs i bolagsordningen är närvarande (8:21 1 st. ABL).

Vid bedömningen av beslutförheten ska jäviga ledamöter anses som inte närvarande (8:21 2 st. ABL).

Styrelsens beslutförhet, 8:21 ABL

Majoritetskrav, 8:22 ABL

- Mer än hälften av de närvarande, om ej annat anges i bolagsordningen
- Om styrelsen ej fulltalig ska mer än en tredjedel rösta för (om ej högre antal i bolagsordningen)

Bolagets företrädare, 8:35–37 ABL

Styrelsen

- Kan företräda bolaget i alla frågor inom förvaltningen (8:35 ABL).

Verkställande direktören

- Företräder bolaget avseende den löpande förvaltningen (8:29 och 8:36 ABL).

Särskild firmatecknare

- Kan företräda bolaget i alla frågor om ställning eller uppdrag finns (8:37 ABL).

**”Det går bra att ge fullmakt
för någon att delta på
styrelsemöten”**

Uppdragsförhållandet

Styrelseledamöter är sysslomän
(NJA 2016 s 962)

Ett förtroendefullt
uppdragsförhållande

Uppdragsförhållandet är
personligt

Sysslomän har en omsorgsplikt,
som inkluderar lojalitetsplikt (NJA
2016 s 962)

Inte reglerad i aktiebolagslagen,
men allmän rättsprincip

**”Intressekonflikter regleras
uteslutande av
jävsbestämmelsen i
aktiebolagslagen”**

Jäv, 8:23 ABL

En styrelseledamot får inte handlägga en fråga om:

1. avtal mellan styrelseledamoten och bolaget,
2. avtal mellan bolaget och en tredje man, om styrelseledamoten i fråga har ett väsentligt intresse som kan strida mot bolagets, eller
3. avtal mellan bolaget och en juridisk person som ledamoten ensam eller tillsammans med annan får företräda (8:23 1 st. ABL).

Jäv

- Med avtal jämställs rättegång eller annan talan (8:23 3 st. ABL).
- ”Fråga om avtal” ska tolkas vidsträckt:
 - (i) ensidiga rättshandlingar,
 - (ii) gåva,
 - (ii) omförhandling och uppsägning av avtal samt
 - (iv) reklamation.
- Även förslag till beslut och beslut om riktad emission till ledamoten?

Jäv

”Handlägga”

- ledamoten är förhindrad att delta i beslutsfattande, beredning och överläggning samt även att närvara vid ett styrelsemöte när beslut fattas i frågan.

”Väsentligt intresse”

- främst intressen av ekonomisk karaktär. Ett typfall är när bolaget ingår avtal med en familjemedlem till ledamoten.

Lojalitetsplikten

- Allmän lojalitetsplikt
- Särskilda lojalitetsförpliktelser
 - Förbud att otillbörligen utnyttja eller motta förmåner eller andra fördelar i anledning av uppdraget
 - Skyldighet att undvika och informera om intressekonflikter
 - Konkurrensförbud
 - Förbud att utnyttja bolagets affärsmöjligheter
 - Upplysningsplikt mot bolaget (jfr 7:32 som gäller mot ägarna)
 - Lydnadsplikt (8:41 2 st)
 - Tystnadsplikt

Allmänna lojalitetsplikten

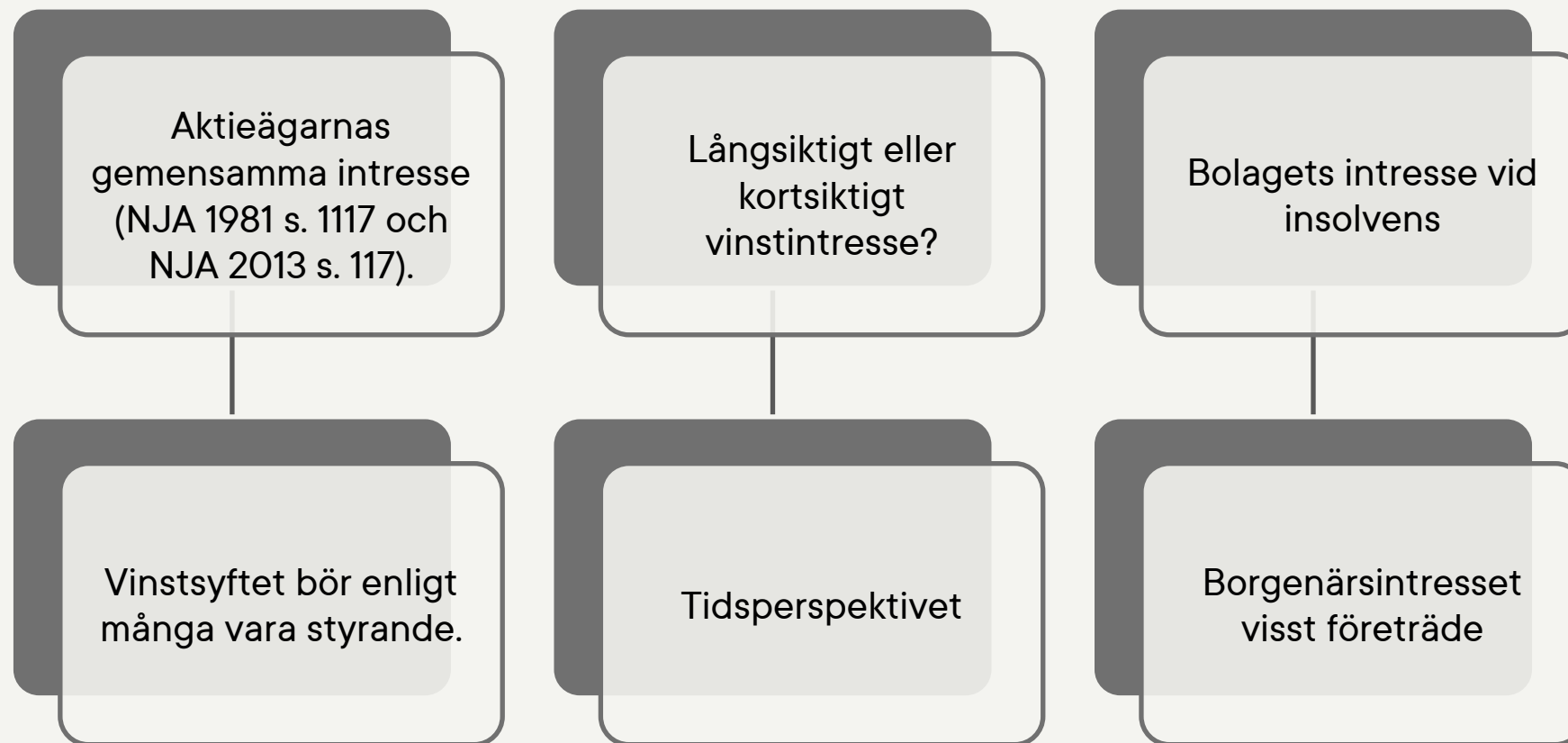
Allmän skyldighet att:

- iaktta bolagets intressen och att
- inte gynna sina egna (eller andras, t.ex. vissa aktieägares eller en banks) intressen på bolagets bekostnad.

Innebörd

- Ska iakttas vid alla typer av beslut och åtgärder, t.ex.:
 - ingående av avtal,
 - upptagande av lån,
 - nedläggning av verksamhetsgrenar etc.,
 - väckande av talan mot t.ex. styrelseledamot om skadestånd till bolaget.
 - En noggrann avvägning måste göras av chanserna till framgång, kostnader och möjligheter att träffa uppgörelse etc.

Begreppet bolagets intresse

Närståendetransaktioner

- **Väsentliga transaktioner** med **närstående** ska i noterade bolag godkännas av bolagsstämman, 16 a kap ABL
- Definitionen av väsentlig transaktion – minst 1 mkr och minst 1 % av bolagets värde
- Närståendebegreppet – 1:8-9 ÅRL
- Undantag – bl.a. löpande transaktioner på marknadsmässiga villkor och vissa avtal mellan bolag och hel- eller delägda dotterbolag.

”En styrelseledamot som inte deltar i ett möte är alltid fri från ansvar för beslut fattade under mötet”

Styrelseledamöters omsorgsplikt

Skyldighet att utföra uppdraget omsorgsfullt, dvs. att:

- delta i styrelsemöten,
- vara väl påläst,
- ta initiativ och uttrycka sin ståndpunkt,
- följa bolagets ekonomiska situation, verksamhet och utveckling

NJA 2016 s. 962 (Hälsokraft) – skyldig att iaktta den omsorg som krävs av en syssloman i allmänhet

Exempel på ansvarsreducerande åtgärder

- Delta i möten
- Förbered dig och var aktiv på mötena
- Agera alltid lojalt och med omsorg om bolaget
- Vid annan uppfattning – begär att få reservation antecknad i protokollet
- Avgå vid behov

**”Styrelseledamöterna
undgår ansvar om styrelsen
lyfter upp en fråga till
beslut av bolagsstämman”**

Omsorgsplikten - beredning

- Styrelsen bereder och kan lägga fram **förslag till stämmobeslut**
- Viktigt med omsorgsfull beredning
- Underlaget bör vara felfritt och tillräckligt för att fatta ett välgrundat beslut
- Beslutsförslag som innebär risk för skada bör inte läggas fram

Verkställande av stämmobeslut

- Anvisningar som strider mot ABL, ÅRL eller bolagsordningen eller som uppenbart strider mot bolagets intresse får inte verkställas (8:41 2 st ABL)
- Styrelsen får inte verkställa stämmobeslut som styrelsen bedömer kan skada bolaget
- **Styrelsen har alltså viss prövningsplikt!**

Styrelsens uppgifter, kompetens och ansvar

Heldagskurs 16 november

Som kursdeltagare får du kunskap om:

- Innebörden av styrelsens uppgifter och ansvar enligt främst aktiebolagslagen och svensk kod för bolagsstyrning – ”Koden”
- Bestämmelser rörande styrelsemöten
- Innebörden av styrelseledamöternas plikter, främst omsorgs- och lojalitetsplikten, inklusive övervakningsplikten
- Ordförandens roll samt styrelsens behörighet och befogenhet att ingå avtal och andra rättshandlingar
- En överblick över sanktionssystemet

Vad tyckte du om dagens webinarium?

Ta gärna 30 sekunder och svara på utvärderingen!
Efter det besvaras frågor i mån av tid

Frågor?

Tack!

För frågor om BG Institute och våra kurser,
mejla oss på kursinformation@bginstitute.se

